

EFFECTIVE COMBINATION OF GROUP DISCUSSION METHODS WITH ACTIVE TEACHING METHODS IN TEACHING HO CHI MINH'S THOUGHT

Vu Thi Thuy

TNU - University of Education

ARTICLE INFO	ABSTRACT
Received: 08/9/2024 Revised: 21/10/2024 Published: 21/10/2024	In the context of fundamental and comprehensive innovation of Vietnamese higher education, improving the quality of teaching Ho Chi Minh's Thought plays a particularly important role. The article focuses on the effective coordination between group discussion methods and other active teaching methods in teaching Ho Chi Minh Thought at universities. Through the method of theoretical analysis combined with the proposal of practical examples, the study analyzed the theoretical basis, assessed the advantages and limitations of the methods, proposed effective coordination methods, and built specific examples for a number of topics in the subject. The purpose of the study is to improve the quality of teaching and learning, develop critical thinking skills, problem solving and teamwork for students, and contribute to the process of innovation of Vietnamese higher education. The research results provide a theoretical and practical framework for effectively applying and coordinating active teaching methods, contributing to training future generations of citizens capable of applying Ho Chi Minh's thoughts into practice, meeting the development requirements of the country in the period of international integration.
KEYWORDS	
Coordination	
Group discussion method	
Case study method	
Project teaching method	
Role-playing method	

PHỐI HỢP HIỆU QUẢ PHƯƠNG PHÁP THẢO LUẬN NHÓM VỚI CÁC PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC TÍCH CỰC TRONG DẠY HỌC MÔN TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH

Vũ Thị Thuý

Trường Đại học Sư phạm - ĐH Thái Nguyên

THÔNG TIN BÀI BÁO	TÓM TẮT
Ngày nhận bài: 08/9/2024 Ngày hoàn thiện: 21/10/2024 Ngày đăng: 21/10/2024	Trong bối cảnh đổi mới căn bản và toàn diện giáo dục đại học Việt Nam, việc nâng cao chất lượng dạy học môn Tư tưởng Hồ Chí Minh đóng vai trò đặc biệt quan trọng. Bài viết tập trung vào việc phối hợp hiệu quả giữa phương pháp thảo luận nhóm và các phương pháp dạy học tích cực khác trong giảng dạy môn Tư tưởng Hồ Chí Minh tại các trường đại học. Thông qua phương pháp phân tích lý thuyết kết hợp với đề xuất các ví dụ thực tiễn, nghiên cứu đã phân tích cơ sở lý luận, đánh giá ưu điểm và hạn chế của các phương pháp, đề xuất cách thức phối hợp hiệu quả, và xây dựng các ví dụ cụ thể cho một số chủ đề trong môn học. Mục đích của nghiên cứu nhằm nâng cao chất lượng dạy và học, phát triển kỹ năng tư duy phản biện, giải quyết vấn đề và làm việc nhóm cho sinh viên, đồng thời góp phần vào quá trình đổi mới giáo dục đại học Việt Nam. Kết quả nghiên cứu cung cấp một khung lý thuyết và thực tiễn để áp dụng và phối hợp hiệu quả các phương pháp dạy học tích cực, góp phần đào tạo thế hệ công dân tương lai có khả năng vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh vào thực tiễn, đáp ứng yêu cầu phát triển của đất nước trong thời kỳ hội nhập quốc tế.
TỪ KHÓA	
Phối hợp	
Phương pháp thảo luận nhóm	
Phương pháp nghiên cứu tình huống	
Phương pháp dạy học dự án	
Phương pháp đóng vai	

DOI: <https://doi.org/10.34238/tnu-jst.11079>

Email: thuyvt.poli@tnue.edu.vn

1. Mở đầu

Trong bối cảnh đổi mới căn bản và toàn diện giáo dục đại học Việt Nam, việc nâng cao chất lượng dạy học môn Tư tưởng Hồ Chí Minh đóng vai trò đặc biệt quan trọng. Tuy nhiên, phương pháp dạy học truyền thống, chủ yếu dựa vào thuyết trình, không còn đáp ứng yêu cầu giáo dục hiện đại. Sinh viên cần được khuyến khích tư duy độc lập, sáng tạo và vận dụng lý luận vào thực tiễn. Phương pháp thảo luận nhóm, khi áp dụng đúng cách, có thể phát huy tối đa tính chủ động của người học. Để đạt hiệu quả cao nhất, cần kết hợp nhuần nhuyễn phương pháp này với dạy học dự án, nghiên cứu tình huống và đóng vai.

Các nghiên cứu về đổi mới phương pháp giảng dạy môn Tư tưởng Hồ Chí Minh đã được nhiều nhà khoa học quan tâm trong những năm gần đây. Các công trình này đã đóng góp quan trọng vào việc nâng cao chất lượng dạy và học môn học này tại các trường đại học. Tác giả Nguyễn Thị Toan [1] đã phân tích sâu sắc vai trò của phương pháp thảo luận nhóm trong việc phát huy tính chủ động của sinh viên. Nghiên cứu chỉ ra rằng thông qua thảo luận nhóm, sinh viên không chỉ hiểu sâu hơn về nội dung môn học mà còn phát triển kỹ năng giao tiếp và làm việc nhóm. Với công trình: *“Ứng dụng phương pháp dạy học dự án trong môn Tư tưởng Hồ Chí Minh tại các trường đại học”*, tác giả Trần Văn Hiếu [2] đã chỉ ra hiệu quả của phương pháp dạy học dự án. Kết quả nghiên cứu cho thấy phương pháp này giúp sinh viên vận dụng tốt hơn lý thuyết vào thực tiễn và phát triển kỹ năng nghiên cứu độc lập. Tác giả Lê Thị Hương [3] đã tập trung vào việc ứng dụng phương pháp nghiên cứu tình huống. Nghiên cứu này chỉ ra rằng phương pháp này giúp sinh viên phát triển tư duy phản biện và khả năng giải quyết vấn đề. Trong công trình *“Kết hợp phương pháp thảo luận nhóm và đóng vai trong giảng dạy môn Tư tưởng Hồ Chí Minh”*, tác giả Phạm Văn Đức [4] đã đề cập đến việc kết hợp hai phương pháp này. Tác giả nhấn mạnh rằng sự kết hợp này giúp sinh viên không chỉ hiểu mà còn cảm nhận được giá trị của tư tưởng Hồ Chí Minh trong cuộc sống hiện đại. Bên cạnh đó, còn có công trình nghiên cứu của Nguyễn Thị Minh [5] đã nghiên cứu về việc áp dụng đồng thời nhiều phương pháp dạy học tích cực. Nghiên cứu này đã chỉ ra những lợi ích và thách thức khi kết hợp các phương pháp, đồng thời đề xuất một số giải pháp để nâng cao hiệu quả của sự kết hợp này. Nghiên cứu của tác giả Trần Thị Lan [6] cũng đã nhấn mạnh tầm quan trọng của việc đổi mới phương pháp kiểm tra, đánh giá. Nghiên cứu đề xuất một số hình thức kiểm tra, đánh giá mới như đánh giá qua dự án, thuyết trình nhóm, và bài tập tình huống. Ngoài ra, nghiên cứu của tác giả Đỗ Thị Thúy Hằng [7] đã phân tích toàn diện việc phát triển tư duy phản biện trong môn học này. Tác giả nhấn mạnh tầm quan trọng của việc kết hợp nhiều phương pháp giảng dạy tích cực, đồng thời chỉ ra các rào cản hiện tại và đề xuất giải pháp khả thi. Tuy nhiên, nghiên cứu chưa đánh giá cụ thể hiệu quả của các giải pháp đề xuất trong thực tế giảng dạy. Tác giả Trần Văn Bình [8] đã đề xuất một mô hình tích hợp giữa hai phương pháp này. Kết quả nghiên cứu cho thấy sự kết hợp này không chỉ giúp sinh viên hiểu sâu hơn về tư tưởng Hồ Chí Minh mà còn nâng cao khả năng vận dụng lý thuyết vào thực tiễn. Tác giả nhấn mạnh rằng việc lựa chọn tình huống phù hợp và hướng dẫn thảo luận hiệu quả là yếu tố then chốt để thành công. Tập trung phân tích tình hình giảng dạy môn Tư tưởng Hồ Chí Minh tại các trường đại học, tác giả Nguyễn Thị Thanh [9] đã chỉ ra những hạn chế của phương pháp giảng dạy truyền thống và đề xuất một số phương pháp đổi mới như tăng cường thảo luận nhóm, sử dụng công nghệ thông tin và tổ chức các hoạt động trải nghiệm. Nghiên cứu nhấn mạnh việc kết hợp linh hoạt các phương pháp để nâng cao hiệu quả dạy học. Thêm vào đó còn có công trình nghiên cứu của Trần Văn Quang [10] tập trung vào việc áp dụng các phương pháp dạy học tích cực. Tác giả đã phân tích chi tiết các phương pháp như thảo luận nhóm, nghiên cứu tình huống, và dạy học dự án. Nghiên cứu chỉ ra rằng các phương pháp này giúp sinh viên phát triển tư duy độc lập và kỹ năng vận dụng lý thuyết vào thực tiễn. Tác giả Trần Đức Thắng [11] nghiên cứu hiệu quả của mô hình lớp học đảo ngược. Tác giả chỉ ra mô hình này tối ưu hóa thời gian trên lớp cho các hoạt động thảo luận và ứng dụng, đồng thời đề xuất giải pháp khắc phục khó khăn ban đầu. Tác giả Phạm Minh Tuấn [12] đã đánh giá toàn diện hiệu quả của các phương pháp dạy học tích cực. Nghiên cứu chỉ

ra rằng việc áp dụng các phương pháp này không chỉ giúp nâng cao chất lượng học tập mà còn phát triển kỹ năng mềm cho sinh viên. Tác giả cũng đề xuất một số giải pháp để khắc phục những khó khăn khi áp dụng phương pháp dạy học tích cực trong điều kiện thực tế của các trường đại học.

Mặc dù các nghiên cứu trên đã đóng góp quan trọng vào việc làm rõ các khía cạnh khác nhau của quá trình đổi mới phương pháp giảng dạy môn Tư tưởng Hồ Chí Minh, nhưng vẫn còn thiếu một nghiên cứu toàn diện về cách thức phối hợp hiệu quả giữa phương pháp thảo luận nhóm với các phương pháp dạy học tích cực khác. Đây chính là khoảng trống mà nghiên cứu hiện tại hướng tới nhằm bổ sung và hoàn thiện.

2. Phương pháp nghiên cứu

Tác giả sử dụng phương pháp phân tích lý thuyết kết hợp với đề xuất các ví dụ thực tiễn để tìm hiểu về việc phối hợp hiệu quả giữa phương pháp thảo luận nhóm và các phương pháp dạy học tích cực khác trong giảng dạy môn Tư tưởng Hồ Chí Minh.

3. Kết quả và bàn luận

3.1. Cơ sở lý luận về phương pháp thảo luận nhóm và các phương pháp dạy học tích cực trong dạy học môn Tư tưởng Hồ Chí Minh

3.1.1. Khái niệm phương pháp thảo luận nhóm

Phương pháp thảo luận nhóm được hiểu là một hình thức dạy học tích cực, trong đó người học được chia thành các nhóm nhỏ để cùng nhau trao đổi, chia sẻ ý tưởng, quan điểm và nhận thức về một chủ đề hay nội dung cụ thể. Quá trình thảo luận diễn ra trong một khoảng thời gian nhất định, dưới sự tổ chức, điều khiển và hướng dẫn của giáo viên, nhằm đạt được mục tiêu dạy học đã đề ra.

Tác giả Nguyễn Thị Toan nhận định: “*Thảo luận nhóm là một sự trao đổi ý tưởng, quan điểm, nhận thức giữa các học viên để làm rõ và làm giàu sự hiểu biết các nội dung phù hợp với hoạt động đào tạo*” [13]. Quan điểm này nhấn mạnh vai trò của thảo luận nhóm trong việc trao đổi, chia sẻ kiến thức và hiểu biết lẫn nhau giữa các học viên, giúp làm sâu sắc thêm nội dung kiến thức được học.

Cũng theo tác giả Phan Trọng Ngo: Thảo luận nhóm là hình thức tổ chức dạy học trong đó giáo viên tổ chức cho học sinh làm việc theo nhóm nhỏ để cùng nhau giải quyết một nhiệm vụ học tập chung “*Thảo luận nhóm là phương pháp trong đó nhóm lớn (lớp học) được chia thành những nhóm nhỏ để tất cả các thành viên trong lớp đều được làm việc và thảo luận về một chủ đề cụ thể và đưa ra ý kiến chung của nhóm mình về vấn đề đó*” [14]. Quan điểm này nhấn mạnh tính tích cực và sự tham gia của tất cả học viên trong quá trình thảo luận nhóm, cũng như việc đưa ra ý kiến chung của nhóm sau khi thảo luận.

Như vậy, từ các nghiên cứu trên, khái niệm “Phương pháp thảo luận nhóm” có thể được hiểu một cách toàn diện là một hình thức dạy học tích cực, trong đó để đạt được mục tiêu dạy học, người học phải làm việc cùng nhau theo các nhóm nhỏ. Mỗi thành viên trong nhóm đều tham gia vào giải quyết nhiệm vụ học tập trong một khoảng thời gian nhất định dưới sự tổ chức, điều khiển và hướng dẫn của giáo viên. Quá trình thảo luận nhóm tạo cơ hội để người học trao đổi, chia sẻ ý tưởng, quan điểm và nhận thức về các nội dung học tập, từ đó làm giàu thêm hiểu biết và đạt được mục tiêu dạy học một cách hiệu quả.

3.1.2. Tổng quan về các phương pháp dạy học tích cực

Phương pháp dạy học tích cực đại diện cho xu hướng giáo dục hiện đại, nhằm phát huy tối đa tiềm năng và sự chủ động của người học. Đây là tập hợp các phương pháp giảng dạy đặt sinh viên vào trung tâm của quá trình học tập, khuyến khích họ tham gia tích cực vào việc xây dựng kiến thức và kỹ năng. Các phương pháp này thường đặc trưng bởi việc tăng cường tương tác giữa giảng viên và sinh viên, cũng như giữa các sinh viên với nhau, đồng thời khuyến khích tư duy phản biện và khả năng giải quyết vấn đề.

- Phương pháp dạy học dự án: Sinh viên được giao thực hiện các dự án nghiên cứu hoặc thực hành dài hạn, qua đó học hỏi và áp dụng kiến thức vào thực tế. Phương pháp này không chỉ giúp củng cố kiến thức lý thuyết mà còn phát triển kỹ năng quản lý thời gian, làm việc nhóm và giải quyết vấn đề thực tế.

- Phương pháp nghiên cứu tình huống: Cung cấp cho sinh viên cơ hội phân tích và đề xuất giải pháp cho các tình huống cụ thể. Điều này giúp phát triển kỹ năng phân tích và ra quyết định, đồng thời tạo ra sự kết nối giữa lý thuyết và thực tiễn. Trong khi đó, phương pháp đóng vai cho phép sinh viên trải nghiệm các tình huống giả định, giúp họ hiểu sâu hơn về các khía cạnh khác nhau của vấn đề và phát triển kỹ năng giao tiếp, ứng xử.

- Phương pháp đóng vai là một kỹ thuật dạy học tích cực, trong đó sinh viên được giao đóng các vai trò cụ thể trong tình huống giả định. Phương pháp này giúp sinh viên trải nghiệm và hiểu sâu hơn về các quan điểm, tình huống khác nhau thông qua việc nhập vai. Đóng vai không chỉ phát triển kỹ năng giao tiếp, ứng xử mà còn nâng cao khả năng đồng cảm và hiểu biết đa chiều về vấn đề. Trong môn Tư tưởng Hồ Chí Minh, phương pháp này đặc biệt hữu ích để sinh viên thấu hiểu bối cảnh lịch sử, tư tưởng và hành động của Người, từ đó vận dụng linh hoạt vào thực tiễn hiện nay.

Áp dụng phương pháp dạy học tích cực trong môn Tư tưởng Hồ Chí Minh giúp sinh viên tiếp thu kiến thức hiệu quả và phát triển kỹ năng tư duy phản biện, phân tích và vận dụng lý luận vào thực tiễn. Điều này giúp sinh viên áp dụng tư tưởng Hồ Chí Minh vào cuộc sống và công việc. Tuy nhiên, thành công đòi hỏi sự chuẩn bị kỹ của giảng viên, sự tham gia tích cực của sinh viên và môi trường học tập phù hợp. Cần linh hoạt kết hợp các phương pháp, phù hợp với nội dung, đặc điểm sinh viên và điều kiện thực tế, tạo môi trường giáo dục năng động, sáng tạo, đào tạo công dân tương lai có khả năng tư duy độc lập và giải quyết vấn đề hiệu quả.

3.1.3. Vai trò của phương pháp thảo luận nhóm trong dạy học tích cực

Phương pháp thảo luận nhóm đóng vai trò then chốt trong dạy học tích cực, đặc biệt trong việc chuyển đổi từ mô hình giáo dục truyền thống sang mô hình lấy người học làm trung tâm. Vai trò này thể hiện rõ nét qua việc thúc đẩy sự tham gia tích cực của sinh viên vào quá trình học tập, tạo ra môi trường tương tác đa chiều giữa giảng viên và sinh viên, cũng như giữa các sinh viên với nhau.

Trong dạy học tích cực, phương pháp thảo luận nhóm góp phần quan trọng vào việc phát triển tư duy phản biện và kỹ năng giải quyết vấn đề của sinh viên. Thông qua việc trao đổi, tranh luận và bảo vệ quan điểm, sinh viên học cách phân tích vấn đề từ nhiều góc độ, đánh giá các luận điểm khác nhau, và đưa ra những kết luận dựa trên lập luận logic. Quá trình này không chỉ giúp sinh viên hiểu sâu hơn về nội dung học tập mà còn rèn luyện khả năng tư duy độc lập, một kỹ năng thiết yếu trong thời đại thông tin và kinh tế tri thức.

Phương pháp thảo luận nhóm còn đóng vai trò quan trọng trong việc tạo ra sự kết nối giữa lý thuyết và thực tiễn. Khi sinh viên thảo luận về các vấn đề thực tế liên quan đến nội dung học tập, họ có cơ hội áp dụng kiến thức lý thuyết vào bối cảnh cụ thể, từ đó hiểu rõ hơn về tính ứng dụng của kiến thức. Điều này đặc biệt quan trọng trong việc giảng dạy các môn học có tính trừu tượng cao như Tư tưởng Hồ Chí Minh, giúp biến những nguyên lý lý luận thành những bài học sinh động và có ý nghĩa thực tiễn đối với sinh viên.

Trong bối cảnh dạy học tích cực, phương pháp thảo luận nhóm đóng vai trò quan trọng trong việc phát triển các kỹ năng mềm cho sinh viên. Thông qua quá trình làm việc nhóm, sinh viên rèn luyện kỹ năng giao tiếp, lắng nghe, thuyết trình, và quản lý thời gian. Những kỹ năng này không chỉ hỗ trợ cho quá trình học tập hiện tại mà còn là nền tảng quan trọng cho sự thành công trong công việc và cuộc sống sau này của sinh viên.

Phương pháp thảo luận nhóm tạo ra một môi trường học tập tích cực và thúc đẩy động lực học tập của sinh viên. Khi được tham gia vào các cuộc thảo luận sôi nổi, sinh viên cảm thấy ý kiến của mình được tôn trọng và có giá trị, từ đó tăng cường sự tự tin và hứng thú học tập. Môi trường học tập tương tác này cũng giúp giảm áp lực và lo lắng thường gặp trong các lớp học truyền thống, tạo điều kiện thuận lợi cho việc tiếp thu kiến thức và phát triển kỹ năng.

3.1.4. Ưu điểm và hạn chế của phương pháp thảo luận nhóm

* Ưu điểm của phương pháp thảo luận nhóm

- Phương pháp thảo luận nhóm trong dạy học môn Tư tưởng Hồ Chí Minh nâng cao chất lượng dạy và học bằng cách thúc đẩy sự tham gia tích cực của sinh viên. Thay vì chỉ nghe thụ động, sinh viên được khuyến khích trao đổi, tranh luận về các vấn đề liên quan, giúp họ tiếp thu kiến thức chủ động và phát triển kỹ năng tư duy độc lập, diễn đạt ý kiến. Ví dụ, khi thảo luận về đạo đức cách mạng, sinh viên có cơ hội phân tích, so sánh và đánh giá các khía cạnh khác nhau, hình thành hiểu biết sâu sắc và toàn diện về chủ đề.

- Phương pháp thảo luận nhóm giúp kết nối lý thuyết với thực tiễn trong môn Tư tưởng Hồ Chí Minh. Thay vì chỉ học về nguyên lý trừu tượng, sinh viên có cơ hội bàn luận cách vận dụng tư tưởng vào bối cảnh xã hội hiện đại. Ví dụ, khi thảo luận về tư tưởng xây dựng Đảng, sinh viên có thể liên hệ với thực tiễn hiện nay, từ đó hiểu rõ tính thời sự và giá trị thực tiễn của tư tưởng Hồ Chí Minh. Cách tiếp cận này giúp môn học trở nên gần gũi và có ý nghĩa hơn đối với sinh viên.

- Phương pháp thảo luận nhóm phát triển kỹ năng làm việc nhóm và giao tiếp cho sinh viên. Quá trình này rèn luyện khả năng lắng nghe, tôn trọng ý kiến khác, thuyết trình và thuyết phục - những kỹ năng cần thiết cho học tập, công việc và cuộc sống. Làm việc nhóm còn giúp sinh viên học hỏi từ bạn bè, mở rộng tầm nhìn và nâng cao khả năng hợp tác, chuẩn bị tốt hơn cho tương lai sau tốt nghiệp.

- Phương pháp thảo luận nhóm tạo môi trường học tập tích cực, hấp dẫn và phát triển tư duy phản biện. Các buổi thảo luận sôi nổi giúp sinh viên hứng thú với môn Tư tưởng Hồ Chí Minh, vốn thường bị xem là khô khan. Qua việc phân tích vấn đề từ nhiều góc độ, đánh giá các luận điểm và đưa ra kết luận logic, sinh viên không chỉ hiểu sâu nội dung học tập mà còn rèn luyện tư duy độc lập và khả năng giải quyết vấn đề. Điều này làm cho môn học trở nên sinh động, gần gũi với thực tế và phát triển kỹ năng thiết yếu cho sinh viên trong thời đại thông tin và kinh tế tri thức.

* Hạn chế của phương pháp thảo luận nhóm

- Một trong những hạn chế phổ biến là sự tham gia không đồng đều của sinh viên trong các nhóm thảo luận. Thường có hiện tượng một số sinh viên tích cực dẫn dắt cuộc thảo luận, trong khi những sinh viên khác có xu hướng thụ động hoặc ít đóng góp. Điều này có thể dẫn đến tình trạng không phát huy được tiềm năng và sự sáng tạo của tất cả các thành viên trong nhóm.

- Đôi khi các cuộc thảo luận có thể đi chệch hướng hoặc thiếu chiều sâu. Một số sinh viên có xu hướng tập trung vào những khía cạnh bề nổi hoặc dễ tiếp cận của vấn đề, mà chưa đi sâu phân tích các nguyên lý cốt lõi trong tư tưởng Hồ Chí Minh. Điều này có thể làm giảm hiệu quả học tập và không đạt được mục tiêu đề ra của môn học.

- Việc đánh giá kết quả học tập thông qua phương pháp thảo luận nhóm cũng gặp một số khó khăn. Việc xác định mức độ đóng góp và hiểu biết của từng cá nhân trong nhóm có thể là một thách thức đối với giảng viên, dẫn đến tình trạng đánh giá chưa công bằng hoặc chính xác.

- Việc tổ chức và quản lý các buổi thảo luận nhóm hiệu quả đòi hỏi nhiều thời gian và kỹ năng từ phía giảng viên. Trong một số trường hợp, do hạn chế về thời gian hoặc kỹ năng điều phối, các buổi thảo luận có thể chưa đạt được hiệu quả như mong đợi, ảnh hưởng đến chất lượng chung của quá trình dạy và học.

3.1.5. Các phương pháp dạy học tích cực phù hợp để phối hợp với thảo luận nhóm

* Phương pháp dạy học dự án

Phương pháp dạy học dự án, kết hợp hiệu quả với thảo luận nhóm, tạo môi trường học tập năng động trong giảng dạy môn Tư tưởng Hồ Chí Minh. Sinh viên thực hiện dự án cụ thể liên quan đến nội dung môn học, giúp tiếp thu kiến thức chủ động và phát triển kỹ năng tư duy phản biện, giải quyết vấn đề và làm việc nhóm. Cách tiếp cận này thúc đẩy học tập tích cực và ứng dụng thực tế của tư tưởng Hồ Chí Minh.

Trong môn Tư tưởng Hồ Chí Minh, phương pháp dạy học dự án có thể áp dụng bằng cách giao sinh viên nghiên cứu chuyên sâu về các khía cạnh cụ thể. Ví dụ, một nhóm có thể nghiên

cứu ảnh hưởng của tư tưởng Hồ Chí Minh đối với chính sách đối ngoại Việt Nam hiện nay. Dự án này yêu cầu sinh viên tìm hiểu quan điểm của Người về quan hệ quốc tế, đồng thời phân tích chính sách đối ngoại hiện tại để thấy được sự kế thừa và phát triển từ tư tưởng của Người.

Quá trình thực hiện dự án được chia thành nhiều giai đoạn, kết hợp với thảo luận nhóm để tăng hiệu quả. Trong giai đoạn lập kế hoạch, nhóm thảo luận xác định phạm vi nghiên cứu, phân công nhiệm vụ và lên lịch trình. Giai đoạn thu thập và phân tích dữ liệu, sinh viên trao đổi, đánh giá thông tin qua thảo luận. Khi tổng hợp kết quả và chuẩn bị báo cáo, thảo luận nhóm giúp đúc kết ý tưởng chính, phát triển luận điểm quan trọng và chuẩn bị trình bày kết quả dự án hiệu quả.

Kết hợp dạy học dự án và thảo luận nhóm tạo môi trường học tập tương tác cao, nơi sinh viên học từ giảng viên và từ nhau. Quá trình này giúp hiểu sâu tư tưởng Hồ Chí Minh qua áp dụng vào bối cảnh cụ thể, phát triển tư duy độc lập và sáng tạo. Thực hiện dự án còn rèn luyện kỹ năng quản lý thời gian, lập kế hoạch và thuyết trình - những yếu tố quan trọng cho thành công trong học tập và công việc tương lai.

Để phát huy hiệu quả tối đa của phương pháp dạy học dự án kết hợp thảo luận nhóm, giảng viên cần đóng vai trò hướng dẫn và cố vấn. Họ cần định hướng mục tiêu dự án, cung cấp tài liệu tham khảo, thiết lập mốc đánh giá tiến độ, và tạo điều kiện cho thảo luận hiệu quả bằng câu hỏi gợi mở và khuyến khích tư duy phản biện. Đánh giá cần toàn diện, xem xét cả sản phẩm cuối cùng lẫn quá trình học tập, sự tham gia và đóng góp của từng cá nhân trong thảo luận và thực hiện dự án. Cách tiếp cận này đảm bảo công bằng và khuyến khích sự tham gia tích cực của tất cả sinh viên.

** Phương pháp nghiên cứu tình huống*

Phương pháp nghiên cứu tình huống kết hợp hiệu quả với thảo luận nhóm trong giảng dạy môn Tư tưởng Hồ Chí Minh. Sinh viên phân tích tình huống thực tế hoặc giả định, áp dụng lý thuyết vào thực tiễn. Phương pháp này giúp sinh viên hiểu sâu sắc cách vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh vào đời sống xã hội và chính trị hiện đại, phát triển kỹ năng phân tích, đánh giá và đề xuất giải pháp.

Giảng viên xây dựng tình huống dựa trên vấn đề thực tế trong xã hội Việt Nam, liên quan đến các lĩnh vực ảnh hưởng của tư tưởng Hồ Chí Minh như xây dựng Đảng, kinh tế, văn hóa, giáo dục, quan hệ quốc tế. Ví dụ, tình huống về giải quyết mâu thuẫn lợi ích trong phát triển kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa. Sinh viên phân tích dựa trên quan điểm của Hồ Chí Minh về phát triển kinh tế và công bằng xã hội, từ đó đề xuất giải pháp phù hợp.

Quá trình nghiên cứu tình huống kết hợp hiệu quả với thảo luận nhóm qua các bước. Khi giới thiệu tình huống, nhóm thảo luận làm rõ vấn đề, xác định thông tin cần thiết và trọng tâm phân tích. Trong giai đoạn thu thập và phân tích thông tin, nhóm chia sẻ, đánh giá tài liệu và trao đổi cách tiếp cận. Đặc biệt, khi đề xuất giải pháp, thảo luận nhóm giúp phát triển ý tưởng, đánh giá tính khả thi và đưa ra quyết định cuối cùng. Cách tiếp cận này tăng cường hiểu biết và kỹ năng giải quyết vấn đề của sinh viên.

Kết hợp nghiên cứu tình huống và thảo luận nhóm tạo môi trường học tập tương tác cao, thúc đẩy tư duy phản biện và khả năng giải quyết vấn đề. Sinh viên hiểu sâu lý thuyết và ứng dụng thực tiễn của tư tưởng Hồ Chí Minh trong xã hội hiện đại. Quá trình này phát triển kỹ năng lắng nghe, thuyết trình và tôn trọng ý kiến khác biệt, chuẩn bị cho môi trường làm việc tương lai.

Để phương pháp nghiên cứu tình huống phát huy hiệu quả tối đa khi kết hợp với thảo luận nhóm, giảng viên cần đóng vai trò là người hướng dẫn và điều phối. Giảng viên cần chuẩn bị kỹ lưỡng các tình huống, đảm bảo chúng vừa thực tế, vừa có tính thách thức để kích thích tư duy của sinh viên. Trong quá trình thảo luận, giảng viên cần đặt câu hỏi gợi mở, khuyến khích sinh viên nhìn nhận vấn đề từ nhiều góc độ khác nhau và liên hệ với các nguyên lý trong tư tưởng Hồ Chí Minh.

Việc đánh giá kết quả học tập khi sử dụng phương pháp này cần được thực hiện một cách toàn diện. Không chỉ đánh giá kết quả cuối cùng của việc giải quyết tình huống, mà còn cần xem xét quá trình tham gia thảo luận, khả năng phân tích, lập luận và tư duy sáng tạo của sinh viên. Điều này giúp đảm bảo tính công bằng trong đánh giá và khuyến khích sự tham gia tích cực của tất cả sinh viên.

** Phương pháp đóng vai*

Phương pháp đóng vai tạo ra một môi trường học tập sinh động, nơi sinh viên có cơ hội “nhập vai” vào các nhân vật hoặc tình huống cụ thể liên quan đến nội dung môn học. Trong bối cảnh môn Tư tưởng Hồ Chí Minh, phương pháp đóng vai giúp sinh viên không chỉ hiểu mà còn cảm nhận được tư tưởng của Người một cách sâu sắc và trực quan hơn.

Trong phương pháp đóng vai, giảng viên xây dựng tình huống liên quan đến cuộc đời Hồ Chí Minh hoặc vấn đề xã hội, chính trị chịu ảnh hưởng tư tưởng của Người. Sinh viên có thể đóng vai Chủ tịch Hồ Chí Minh trong cuộc họp về chính sách đối ngoại, hoặc nhà lãnh đạo hiện đại vận dụng tư tưởng của Người. Qua đó, sinh viên trải nghiệm cách tư duy, tiếp cận vấn đề của Hồ Chí Minh và hiểu sâu sắc tính ứng dụng của tư tưởng Người trong bối cảnh đương đại.

Phương pháp đóng vai kết hợp hiệu quả với thảo luận nhóm qua các giai đoạn. Trong chuẩn bị, nhóm thảo luận phân tích nhân vật, bối cảnh lịch sử và vấn đề liên quan, giúp hiểu sâu tư tưởng Hồ Chí Minh và hoàn cảnh thời đại. Khi thực hiện, thành viên không diễn có thể quan sát, ghi chép để chuẩn bị thảo luận sau. Đặc biệt, sau phần đóng vai, thảo luận nhóm về nội dung, cách thể hiện và ý nghĩa tình huống giúp củng cố kiến thức và mở rộng góc nhìn của sinh viên.

Sự kết hợp giữa phương pháp đóng vai và thảo luận nhóm tạo ra một môi trường học tập tương tác cao, thúc đẩy khả năng tư duy đa chiều và sự đồng cảm của sinh viên. Thông qua việc “sống” trong vai trò của nhân vật, sinh viên không chỉ hiểu về mặt lý thuyết mà còn cảm nhận được những thách thức, tư tưởng và quyết định của các nhân vật lịch sử. Quá trình thảo luận sau đó giúp sinh viên phân tích sâu hơn về những quyết định, hành động trong tình huống đóng vai, liên hệ với các nguyên lý trong tư tưởng Hồ Chí Minh và áp dụng vào bối cảnh hiện đại.

Để phương pháp đóng vai phát huy hiệu quả tối đa khi kết hợp với thảo luận nhóm, giảng viên cần đóng vai trò là người hướng dẫn và điều phối. Giảng viên cần chuẩn bị kỹ lưỡng các tình huống đóng vai, đảm bảo chúng vừa phản ánh chính xác tư tưởng Hồ Chí Minh, vừa có tính thách thức để kích thích tư duy và sự sáng tạo của sinh viên. Trong quá trình thực hiện và thảo luận, giảng viên cần đặt câu hỏi gợi mở, khuyến khích sinh viên phân tích sâu về động cơ, quyết định của nhân vật và liên hệ với các nguyên lý trong tư tưởng Hồ Chí Minh.

Việc đánh giá kết quả học tập khi sử dụng phương pháp này cần được thực hiện một cách toàn diện. Không chỉ đánh giá phần thể hiện trong quá trình đóng vai, mà còn cần xem xét khả năng phân tích, lập luận và mức độ hiểu biết sâu sắc về tư tưởng Hồ Chí Minh thể hiện qua phần thảo luận. Điều này giúp đảm bảo tính công bằng trong đánh giá và khuyến khích sự tham gia tích cực của tất cả sinh viên vào quá trình học tập.

3.2. Đề xuất cách thức phối hợp hiệu quả giữa phương pháp thảo luận nhóm và các phương pháp dạy học tích cực trong dạy học môn Tư tưởng Hồ Chí Minh**3.2.1. Nguyên tắc phối hợp hiệu quả giữa phương pháp thảo luận nhóm và các phương pháp dạy học tích cực trong dạy học môn Tư tưởng Hồ Chí Minh**

Việc phối hợp hiệu quả giữa phương pháp thảo luận nhóm và các phương pháp dạy học tích cực khác trong giảng dạy môn Tư tưởng Hồ Chí Minh đòi hỏi tuân thủ một số nguyên tắc cơ bản. Những nguyên tắc này đảm bảo sự kết hợp hài hòa, tạo ra một môi trường học tập động, hiệu quả, và phát huy tối đa tiềm năng của mỗi phương pháp.

Nguyên tắc đảm bảo tính mục tiêu. Mọi sự phối hợp giữa các phương pháp phải hướng đến việc đạt được mục tiêu học tập đã đề ra của môn Tư tưởng Hồ Chí Minh. Điều này đòi hỏi giảng viên phải xác định rõ mục tiêu cụ thể cho từng bài học, từng chủ đề, và lựa chọn cách thức phối hợp phù hợp nhất để đạt được mục tiêu đó. Ví dụ, nếu mục tiêu là giúp sinh viên hiểu sâu về quan điểm của Hồ Chí Minh về xây dựng Đảng, việc kết hợp thảo luận nhóm với phương pháp nghiên cứu tình huống có thể là lựa chọn phù hợp.

Nguyên tắc đảm bảo tính liên kết logic. Các phương pháp khi được phối hợp cần tạo ra một quá trình học tập liền mạch, trong đó mỗi phương pháp bổ trợ và nâng cao hiệu quả của phương pháp

khác. Chẳng hạn, kết quả từ một buổi đóng vai có thể trở thành cơ sở cho một cuộc thảo luận nhóm sâu rộng hơn, hoặc kết luận từ một cuộc thảo luận nhóm có thể là tiền đề cho một dự án nghiên cứu dài hạn. Sự liên kết này giúp sinh viên xây dựng kiến thức một cách hệ thống và toàn diện.

Nguyên tắc đảm bảo sự tham gia tích cực của tất cả sinh viên. Việc phối hợp các phương pháp cần tạo cơ hội cho mọi sinh viên đều được tham gia vào quá trình học tập, không phân biệt khả năng hay tính cách. Điều này có thể đạt được thông qua việc thiết kế các hoạt động đa dạng, phù hợp với nhiều phong cách học tập khác nhau. Ví dụ, trong khi một số sinh viên có thể tham gia tích cực vào các cuộc thảo luận nhóm, những sinh viên khác có thể thể hiện tốt hơn trong các hoạt động đóng vai hoặc làm dự án.

Nguyên tắc đảm bảo tính thực tiễn và ứng dụng. Việc phối hợp các phương pháp cần tạo điều kiện để sinh viên không chỉ hiểu về mặt lý thuyết mà còn có thể áp dụng tư tưởng Hồ Chí Minh vào thực tiễn cuộc sống và công việc. Điều này có thể đạt được thông qua việc thiết kế các tình huống, dự án hoặc bài tập gắn liền với các vấn đề thực tế của xã hội hiện đại.

Nguyên tắc đảm bảo tính linh hoạt và điều chỉnh. Giảng viên cần có khả năng điều chỉnh cách thức phối hợp các phương pháp dựa trên phản hồi của sinh viên và hiệu quả thực tế của quá trình học tập. Điều này đòi hỏi sự quan sát kỹ lưỡng, đánh giá thường xuyên và sẵn sàng thay đổi kế hoạch khi cần thiết để đảm bảo hiệu quả tối ưu.

Nguyên tắc đảm bảo tính phát triển. Việc phối hợp các phương pháp cần hướng đến việc phát triển toàn diện các kỹ năng của sinh viên, bao gồm tư duy phản biện, kỹ năng giao tiếp, làm việc nhóm, và khả năng tự học. Mỗi phương pháp khi được kết hợp cần góp phần vào việc nâng cao một hoặc nhiều kỹ năng này.

Tuân thủ các nguyên tắc trên đây trong quá trình phối hợp phương pháp thảo luận nhóm với các phương pháp dạy học tích cực khác sẽ tạo ra một môi trường học tập hiệu quả, sinh động và có ý nghĩa cho sinh viên. Điều này không chỉ giúp nâng cao chất lượng dạy và học môn Tư tưởng Hồ Chí Minh mà còn góp phần đào tạo những công dân tương lai có khả năng vận dụng linh hoạt tư tưởng của Người vào thực tiễn xây dựng và phát triển đất nước.

3.2.2. Quy trình phối hợp hiệu quả giữa phương pháp thảo luận nhóm và các phương pháp dạy học tích cực trong dạy học môn Tư tưởng Hồ Chí Minh

Quy trình thực hiện việc phối hợp hiệu quả giữa phương pháp thảo luận nhóm và các phương pháp dạy học tích cực khác trong giảng dạy môn Tư tưởng Hồ Chí Minh cần được tiến hành một cách có hệ thống và khoa học. Quy trình này bao gồm nhiều bước, từ khâu chuẩn bị đến thực hiện và đánh giá, nhằm đảm bảo sự kết hợp hài hòa và hiệu quả giữa các phương pháp.

Bước 1: Xác định mục tiêu học tập cụ thể cho từng bài học hoặc chủ đề. Giảng viên cần phân tích kỹ nội dung kiến thức, kỹ năng cần đạt được và xác định rõ mục tiêu học tập. Ví dụ, khi giảng dạy về quan điểm của Hồ Chí Minh về xây dựng nền văn hóa mới, mục tiêu có thể là giúp sinh viên hiểu sâu về nội dung tư tưởng, đồng thời có khả năng phân tích và áp dụng vào bối cảnh hiện đại.

Bước 2: Giảng viên cần lựa chọn và thiết kế cách thức phối hợp phù hợp giữa phương pháp thảo luận nhóm và các phương pháp dạy học tích cực khác. Việc lựa chọn này dựa trên mục tiêu đã xác định, đặc điểm của nội dung bài học, và đặc thù của lớp học. Chẳng hạn, có thể kết hợp phương pháp thảo luận nhóm với phương pháp nghiên cứu tình huống để phân tích các vấn đề văn hóa đương đại dưới góc nhìn tư tưởng Hồ Chí Minh.

Bước 3: Chuẩn bị tài liệu và nguồn lực cần thiết. Giảng viên cần chuẩn bị các tài liệu học tập, bao gồm tài liệu gốc về tư tưởng Hồ Chí Minh, các tình huống nghiên cứu, hay kịch bản cho hoạt động đóng vai. Đồng thời, cần chuẩn bị các phương tiện hỗ trợ như công cụ trực quan, phần mềm hỗ trợ thảo luận trực tuyến (nếu cần), và không gian lớp học phù hợp cho các hoạt động nhóm.

Bước 4: Triển khai các hoạt động học tập theo kế hoạch đã thiết kế. Quá trình này bắt đầu bằng việc giới thiệu mục tiêu bài học và hướng dẫn sinh viên về cách thức tham gia vào các hoạt động. Ví dụ, giảng viên có thể bắt đầu bằng một hoạt động đóng vai ngắn để tạo hứng thú, sau đó chuyển sang thảo luận nhóm về các vấn đề nảy sinh từ hoạt động đóng vai đó.

Bước 5: Tổng kết và đánh giá. Sau mỗi hoạt động học tập, giảng viên cần tổ chức một phiên tổng kết để sinh viên chia sẻ kết quả học tập, những hiểu biết mới, và cách họ liên hệ kiến thức với thực tiễn. Đây cũng là cơ hội để giảng viên làm rõ những điểm còn chưa rõ ràng và củng cố kiến thức cho sinh viên.

Bước 6: Đánh giá và phản hồi. Giảng viên cần đánh giá mức độ đạt được mục tiêu học tập của sinh viên thông qua các hình thức như bài tập, bài kiểm tra, hoặc dự án. Đồng thời, cần thu thập phản hồi từ sinh viên về hiệu quả của phương pháp học tập, những khó khăn họ gặp phải, và đề xuất cải thiện. Thông tin này sẽ là cơ sở quan trọng để điều chỉnh và cải tiến phương pháp giảng dạy trong những bài học tiếp theo.

Thông qua việc tuân thủ quy trình này, việc phối hợp giữa phương pháp thảo luận nhóm và các phương pháp dạy học tích cực khác trong môn Tư tưởng Hồ Chí Minh sẽ được thực hiện một cách có hệ thống và hiệu quả. Quy trình này không chỉ giúp nâng cao chất lượng dạy và học mà còn tạo ra một môi trường học tập động, thú vị, và có ý nghĩa cho sinh viên, góp phần đào tạo những công dân tương lai có khả năng vận dụng linh hoạt tư tưởng Hồ Chí Minh vào thực tiễn xây dựng và phát triển đất nước.

3.2.3. Ví dụ cụ thể cho một số chủ đề trong môn Tư tưởng Hồ Chí Minh

Để minh họa cụ thể cho việc phối hợp hiệu quả giữa phương pháp thảo luận nhóm và các phương pháp dạy học tích cực khác trong môn Tư tưởng Hồ Chí Minh, chúng ta có thể xem xét một số ví dụ cụ thể cho các chủ đề quan trọng trong môn học này.

Đối với chủ đề “Tư tưởng Hồ Chí Minh về độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội”, giảng viên có thể kết hợp phương pháp thảo luận nhóm với phương pháp nghiên cứu tình huống. Bắt đầu bài học, giảng viên có thể chia lớp thành các nhóm nhỏ và giao cho mỗi nhóm một tình huống cụ thể liên quan đến quá trình xây dựng và phát triển đất nước của Việt Nam sau khi giành độc lập. Ví dụ, một nhóm có thể được giao nghiên cứu về quá trình cải cách ruộng đất, một nhóm khác về công cuộc khôi phục kinh tế sau chiến tranh. Các nhóm sẽ phân tích tình huống dưới góc độ tư tưởng Hồ Chí Minh về độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội. Sau đó, mỗi nhóm sẽ trình bày kết quả nghiên cứu của mình trước lớp, tạo cơ sở cho một cuộc thảo luận rộng rãi về cách vận dụng tư tưởng này trong bối cảnh hiện đại của Việt Nam. Thông qua quá trình này, sinh viên không chỉ hiểu sâu về nội dung tư tưởng mà còn phát triển kỹ năng phân tích, tổng hợp và áp dụng lý thuyết vào thực tiễn.

Sự kết hợp này khắc phục hiệu quả các hạn chế của phương pháp thảo luận nhóm đơn thuần. Bằng cách yêu cầu sinh viên phân tích tình huống cụ thể, nó giải quyết vấn đề thảo luận chung chung, đồng thời tăng cường sự tham gia tích cực của mỗi thành viên. Việc nghiên cứu tình huống trước khi thảo luận cũng giúp sinh viên xây dựng nền tảng kiến thức vững chắc, dẫn đến cuộc thảo luận sâu sắc và có chiều sâu hơn. Qua đó, phương pháp này không chỉ nâng cao chất lượng học tập mà còn phát triển kỹ năng nghiên cứu và tư duy phản biện cho sinh viên.

Với chủ đề “Tư tưởng Hồ Chí Minh về đạo đức cách mạng”, giảng viên có thể kết hợp phương pháp thảo luận nhóm với phương pháp đóng vai. Sinh viên đóng vai trong các tình huống đạo đức liên quan đến Hồ Chí Minh hoặc xã hội hiện đại. Sau đó, họ thảo luận về cách xử lý tình huống dựa trên tư tưởng đạo đức của Người và áp dụng vào cuộc sống hiện tại. Cuối cùng, cả lớp thảo luận về ý nghĩa và tính thời sự của tư tưởng này. Phương pháp này giúp sinh viên hiểu sâu, cảm nhận giá trị đạo đức Hồ Chí Minh, đồng thời phát triển kỹ năng giải quyết vấn đề và ra quyết định đạo đức.

Cách tiếp cận này khắc phục một số hạn chế của phương pháp thảo luận nhóm đơn thuần. Thông qua việc đóng vai, sinh viên trải nghiệm trực tiếp các tình huống đạo đức, giúp cuộc thảo luận sau đó trở nên cụ thể và sát với thực tế hơn. Điều này không chỉ tăng tính thực tiễn của bài học mà còn phát triển kỹ năng đa dạng như diễn xuất, đồng cảm và ra quyết định. Hơn nữa, phương pháp này tạo ra một môi trường học tập sôi động, kích thích sự tham gia tích cực của sinh viên, từ đó nâng cao hiệu quả học tập tổng thể và giúp sinh viên hiểu sâu hơn về giá trị đạo đức trong tư tưởng Hồ Chí Minh.

Đối với chủ đề “Tư tưởng Hồ Chí Minh về xây dựng Đảng và Nhà nước của dân, do dân, vì dân”, giảng viên có thể kết hợp thảo luận nhóm với dạy học dự án. Sinh viên được giao nghiên cứu cách vận hành hệ thống chính trị địa phương, như cơ chế lấy ý kiến nhân dân, giải quyết khiếu nại, tố cáo, hay tổ chức bầu cử. Họ thu thập thông tin, phỏng vấn cán bộ và người dân, phân tích dữ liệu dựa trên tư tưởng Hồ Chí Minh. Kết quả được trình bày và thảo luận, đánh giá thực trạng áp dụng tư tưởng và đề xuất giải pháp. Phương pháp này giúp sinh viên hiểu sâu tư tưởng Hồ Chí Minh, phát triển kỹ năng nghiên cứu và tư duy phản biện.

Phương pháp này khắc phục những hạn chế của thảo luận nhóm đơn thuần. Nó mở rộng nguồn thông tin cho sinh viên bằng cách cho phép họ tiếp cận dữ liệu thực tế từ cộng đồng, làm phong phú nội dung thảo luận. Tính chủ động của sinh viên được nâng cao thông qua việc tự thu thập và phân tích dữ liệu, khắc phục tình trạng thụ động trong nhóm. Đặc biệt, phương pháp này giúp sinh viên nâng cao khả năng vận dụng lý thuyết vào thực tiễn, một kỹ năng quan trọng trong học tập và công việc. Ngoài ra, sinh viên còn được phát triển toàn diện các kỹ năng như nghiên cứu, phỏng vấn, xử lý số liệu và trình bày kết quả, tạo nên một trải nghiệm học tập đa chiều và phong phú.

Như vậy, thông qua những ví dụ cụ thể này, chúng ta có thể thấy rằng việc phối hợp linh hoạt giữa thảo luận nhóm và các phương pháp dạy học tích cực tạo trải nghiệm học tập phong phú trong môn Tư tưởng Hồ Chí Minh. Cách tiếp cận này giúp sinh viên hiểu sâu nội dung, đồng thời phát triển kỹ năng tư duy phản biện, giao tiếp, làm việc nhóm và vận dụng lý thuyết vào thực tiễn. Qua đó, môn học trở nên sinh động và có ý nghĩa thiết thực với sinh viên.

3.2.4. Biện pháp phối hợp hiệu quả giữa phương pháp thảo luận nhóm và các phương pháp dạy học tích cực trong dạy học môn Tư tưởng Hồ Chí Minh

Để nâng cao hiệu quả của việc phối hợp giữa phương pháp thảo luận nhóm và các phương pháp dạy học tích cực khác trong môn Tư tưởng Hồ Chí Minh, giảng viên có thể áp dụng các biện pháp sau:

Đối với việc kết hợp thảo luận nhóm với phương pháp nghiên cứu tình huống, giảng viên có thể áp dụng biện pháp “Phân tích đa chiều”. Trong biện pháp này, mỗi nhóm sinh viên được giao một khía cạnh cụ thể của tình huống để phân tích dưới góc độ tư tưởng Hồ Chí Minh. Ví dụ, khi nghiên cứu về quá trình đổi mới kinh tế của Việt Nam, một nhóm có thể tập trung vào khía cạnh kinh tế, nhóm khác về mặt xã hội, và nhóm thứ ba về vấn đề văn hóa. Sau khi các nhóm hoàn thành phân tích, tổ chức một cuộc thảo luận chung để tổng hợp các góc nhìn, tạo nên bức tranh toàn diện về tình huống dưới ánh sáng tư tưởng Hồ Chí Minh. Biện pháp này không chỉ giúp sinh viên hiểu sâu về nội dung tư tưởng mà còn phát triển kỹ năng phân tích đa chiều và tổng hợp thông tin.

Trong việc kết hợp thảo luận nhóm với phương pháp đóng vai, có thể áp dụng biện pháp “Phản biện có định hướng”. Sau khi các nhóm thực hiện phần đóng vai, giảng viên giao cho mỗi nhóm nhiệm vụ phản biện một khía cạnh cụ thể trong cách xử lý tình huống của nhóm khác, dựa trên tư tưởng đạo đức của Hồ Chí Minh. Ví dụ, một nhóm có thể tập trung phản biện về tính nhân văn trong cách giải quyết vấn đề, trong khi nhóm khác tập trung vào tính thực tiễn. Sau đó, tổ chức một cuộc thảo luận chung để các nhóm trình bày quan điểm phản biện của mình và cùng nhau xây dựng giải pháp tối ưu. Biện pháp này không chỉ giúp sinh viên hiểu sâu về tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh mà còn phát triển kỹ năng tư duy phản biện và khả năng đưa ra quyết định đạo đức trong tình huống phức tạp.

Đối với việc kết hợp thảo luận nhóm với phương pháp dạy học dự án, có thể áp dụng biện pháp “Đối thoại liên dự án”. Trong quá trình thực hiện dự án nghiên cứu về cách vận hành hệ thống chính trị địa phương, các nhóm được khuyến khích tổ chức các buổi đối thoại định kỳ để chia sẻ tiến độ, thách thức gặp phải, và những phát hiện mới. Những buổi đối thoại này được cấu trúc như các cuộc thảo luận chuyên đề, trong đó mỗi nhóm trình bày ngắn gọn về một khía cạnh cụ thể của dự án (ví dụ: phương pháp thu thập dữ liệu, cách tiếp cận phỏng vấn cán bộ và người dân, hoặc những khó khăn trong việc áp dụng tư tưởng Hồ Chí Minh vào thực tiễn địa phương).

Sau phần trình bày, các nhóm khác đặt câu hỏi, đưa ra gợi ý, và cùng thảo luận để tìm ra giải pháp cho các vấn đề đang gặp phải. Biện pháp này không chỉ tạo cơ hội cho sinh viên học hỏi lẫn nhau mà còn phát triển kỹ năng quản lý dự án, giao tiếp hiệu quả, và khả năng giải quyết vấn đề một cách sáng tạo.

Thông qua việc áp dụng linh hoạt các biện pháp phối hợp này, giảng viên có thể tạo ra một môi trường học tập đa dạng và hiệu quả trong môn Tư tưởng Hồ Chí Minh. Các biện pháp này không chỉ giúp sinh viên hiểu sâu sắc và toàn diện về tư tưởng của Người mà còn phát triển các kỹ năng thiết yếu như tư duy phản biện, khả năng phân tích đa chiều, kỹ năng giao tiếp và làm việc nhóm, cũng như khả năng vận dụng lý thuyết vào thực tiễn một cách sáng tạo và hiệu quả. Đồng thời, những biện pháp này cũng tạo điều kiện cho sinh viên trải nghiệm quá trình học tập tích cực, chủ động và có ý nghĩa, góp phần hình thành ý thức trách nhiệm xã hội và tinh thần cống hiến cho cộng đồng - những giá trị cốt lõi trong tư tưởng Hồ Chí Minh.

3.3. Điều kiện đảm bảo để thực hiện hiệu quả sự phối hợp hiệu quả giữa phương pháp thảo luận nhóm và các phương pháp dạy học tích cực trong dạy học môn Tư tưởng Hồ Chí Minh

3.3.1. Về phía giảng viên

Để thực hiện hiệu quả sự phối hợp giữa phương pháp thảo luận nhóm và các phương pháp dạy học tích cực khác trong môn Tư tưởng Hồ Chí Minh, cần có sự đảm bảo về điều kiện từ nhiều phía, bao gồm giảng viên, sinh viên, cơ sở vật chất và môi trường học tập.

Giảng viên đóng vai trò quan trọng trong việc áp dụng hiệu quả phương pháp dạy học tích cực. Họ cần có kiến thức sâu rộng về Tư tưởng Hồ Chí Minh và nắm vững các phương pháp giảng dạy hiện đại. Kỹ năng thiết kế bài giảng sáng tạo, quản lý lớp học, và tạo động lực cho sinh viên là cần thiết. Giảng viên phải thường xuyên cập nhật kiến thức, tham gia bồi dưỡng chuyên môn. Họ cần có khả năng điều phối hoạt động nhóm, đặt câu hỏi gợi mở, và hướng dẫn sinh viên trong thảo luận. Tư duy mở và tôn trọng ý kiến sinh viên sẽ tạo môi trường học tập dân chủ, cởi mở.

3.3.2. Về phía sinh viên

Yếu tố quan trọng nhất là thái độ học tập tích cực và tinh thần tự học. Sinh viên cần nhận thức được tầm quan trọng của môn học đối với sự phát triển bản thân và đất nước, từ đó có động lực tham gia tích cực vào các hoạt động học tập. Họ cần chuẩn bị bài trước khi đến lớp, tích cực đọc tài liệu và tìm hiểu thêm về các chủ đề liên quan. Trong quá trình học tập, sinh viên cần mạnh dạn đặt câu hỏi, chia sẻ ý kiến và tham gia vào các cuộc thảo luận. Kỹ năng làm việc nhóm cũng là một yếu tố quan trọng, sinh viên cần biết cách hợp tác, chia sẻ trách nhiệm và giải quyết xung đột trong nhóm. Ngoài ra, sinh viên cần phát triển kỹ năng tư duy phản biện, khả năng phân tích và tổng hợp thông tin, cũng như khả năng vận dụng lý thuyết vào thực tiễn. Điều này đòi hỏi sự nỗ lực không ngừng và tinh thần học hỏi liên tục từ phía sinh viên.

3.3.3. Về cơ sở vật chất và môi trường học tập

- Môi trường học tập hiệu quả đòi hỏi không gian lớp học linh hoạt, dễ dàng sắp xếp lại cho hoạt động nhóm và thảo luận. Phòng học đa năng là lý tưởng. Trang thiết bị công nghệ hiện đại như máy tính, máy chiếu, hệ thống âm thanh và Internet ổn định hỗ trợ trình chiếu, xem video và tìm kiếm thông tin. Thư viện cần có đủ tài liệu liên quan, bao gồm sách, báo, tạp chí và nguồn điện tử, giúp sinh viên dễ dàng tiếp cận thông tin cho nghiên cứu và thảo luận. Những yếu tố này tạo nền tảng cho việc áp dụng hiệu quả các phương pháp dạy học tích cực.

- Môi trường học tập cũng cần được xây dựng theo hướng mở và khuyến khích sự tham gia. Cần có các không gian chung để sinh viên có thể tụ họp, thảo luận nhóm ngoài giờ học chính thức. Các hoạt động ngoại khóa như câu lạc bộ học thuật, hội thảo, và các cuộc thi về Tư tưởng Hồ Chí Minh cũng cần được tổ chức thường xuyên để tạo môi trường học tập phong phú và đa dạng. Bên cạnh đó, việc xây dựng một nền tảng học tập trực tuyến cũng rất quan trọng, nơi giảng viên có thể chia sẻ tài liệu, giao bài tập, và sinh viên có thể tương tác, thảo luận online ngoài giờ học.

- Cần có sự hỗ trợ từ phía nhà trường và các cấp quản lý giáo dục. Điều này bao gồm việc xây dựng chính sách khuyến khích đổi mới phương pháp giảng dạy, tạo điều kiện cho giảng viên tham gia các khóa bồi dưỡng, và đầu tư thích đáng vào cơ sở vật chất. Nhà trường cũng cần có cơ chế đánh giá phù hợp, không chỉ tập trung vào kiến thức lý thuyết mà còn đánh giá khả năng vận dụng và tư duy phản biện của sinh viên.

4. Kết luận

Sự kết hợp giữa thảo luận nhóm và các phương pháp dạy học tích cực trong giảng dạy môn Tư tưởng Hồ Chí Minh đóng vai trò quan trọng trong nâng cao chất lượng giáo dục đại học Việt Nam. Phương pháp này giúp sinh viên hiểu sâu kiến thức, phát triển kỹ năng tư duy phản biện, giải quyết vấn đề và làm việc nhóm. Việc áp dụng đa dạng phương pháp như dạy học dự án, nghiên cứu tình huống và đóng vai giúp môn học trở nên sinh động, gần với thực tiễn.

Để thực hiện hiệu quả, cần sự nỗ lực của giảng viên, sinh viên và cơ sở giáo dục. Thành công trong đổi mới phương pháp giảng dạy không chỉ nâng cao chất lượng môn học mà còn là mô hình cho các môn khác, góp phần đào tạo thế hệ công dân tương lai có tư duy độc lập, sáng tạo và trách nhiệm, đáp ứng yêu cầu phát triển đất nước trong thời kỳ hội nhập quốc tế.

TÀI LIỆU THAM KHẢO/ REFERENCES

- [1] T. T. Nguyen, "Group discussion method in teaching Ho Chi Minh Thought: Effectiveness and challenges," *Vietnam Journal of Education*, no. 478, pp. 35-39, 2020.
- [2] H. V. Tran, "Application of project-based teaching method in Ho Chi Minh Thought subject at universities," *Vietnam Journal of Social Sciences*, vol. 6, no. 163, pp. 68-76, 2021.
- [3] H. T. Le, "Case study method in teaching Ho Chi Minh Thought: From theory to practice," *Journal of Educational Research*, vol. 38, no. 2, pp. 112-120, 2022.
- [4] D. V. Phan, "Combining group discussion and role-playing methods in teaching Ho Chi Minh Thought," *Journal of Political Theory*, no. 5, pp. 72-79, 2021.
- [5] M. T. Nguyen, "Innovation in teaching methods of Ho Chi Minh Thought: Towards a combination of multiple methods," *Journal of Science, Hanoi National University*, vol. 39, no. 1, pp. 1-12, 2023.
- [6] L. T. Tran, "Innovation in testing and assessment methods in Ho Chi Minh Thought subject at universities," *Vietnam Journal of Education*, no. 480, pp. 41-45, 2020.
- [7] H. T. T. Do, "Developing critical thinking for students through teaching Ho Chi Minh's Thought: Current situation and solutions," *Vietnam Journal of Education*, no. 496, pp. 22-27, 2022.
- [8] V. B. Tran, "Combining group discussion method and case study in teaching Ho Chi Minh's Thought," *Vietnam Journal of Social Sciences*, vol. 5, no. 162, pp. 68-75, 2021.
- [9] T. T. Nguyen, "Innovating teaching methods for Ho Chi Minh's Thought subject in current universities," *Vietnam Journal of Education*, no. 435, pp. 7-11, 2018.
- [10] Q. V. Tran, "Applying active teaching methods in teaching Ho Chi Minh's Thought subject," *Journal of Political Theory*, no. 5, pp. 52-58, 2019.
- [11] T. D. Tran, "Applying the flipped classroom model in teaching Ho Chi Minh's Thought subject at universities," *Journal of Educational Research*, no. 37, pp. 112-118, 2021.
- [12] T. M. Pham, "Improving the effectiveness of teaching Ho Chi Minh's Thought subject through active teaching methods," *Journal of Educational Research*, no. 33, pp. 65-70, 2021.
- [13] N. T. Phan, *Teaching and teaching methods in schools*. University of Education Publishing House, Hanoi, 2005, p. 157.
- [14] T. T. Nguyen, "Applying group discussion method in teaching Civic Education in high school," *Vietnam Journal of Education*, no. 312, p. 46, 2013.